

51. De emigratie van Achille Devlamynck en Maria Vandenbussche

Vlaanderen heeft door de eeuwen heen te maken gehad met emigratie. Zo week een deel van de bevolking in de zestiende eeuw uit naar Nederland of Engeland als gevolg van de godsdienststroevelen in onze contreien. Anderzijds kwamen toen in bepaalde dorpen grote groepen immigranten de streek herbevolken, precies tengevolge van de massale emigratie.

Ook in de 19° en het begin van de 20° eeuw zochten vele Vlamingen het geluk in den vreemde. Velen trokken naar het buurland Frankrijk. Ook de oversteek over de grote plas was voor veel landgenoten het begin van betere tijden waarna armoede en werkloosheid definitief tot het verleden zouden behoren. Niet iedereen had echter evenveel geluk. Sommigen verschenen na een tijd opnieuw in hun geboortedorp, dikwijls berooid en ontgoocheld. Anderen die het wel gemaakt hadden in Noord-Amerika kwamen bij hun bezoek aan familie of vrienden in de thuishaven vertellen hoe goed het leven was in hun nieuwe thuisland.

Het is moeilijk aantallen te noemen. Als we het hebben over de emigranten uit bijvoorbeeld Groot-Diksmuide valt het op dat de meesten afkomstig waren van Woumen en Esen. De overige gemeenten en Diksmuide-stad komen in veel mindere mate aan bod. Dan is er ook een verschil in de bestemming waar te nemen. De emigranten van sommige gemeenten trokken over het algemeen naar de Verenigde Staten, uit andere gemeenten was de bestemming meestal Canada. Zo was het ook voor Pervijze : de weinige emigranten uit Pervijze trokken zo goed als altijd naar Canada. Zo was het eveneens het geval met Achille Devlamynck en zijn echtgenote Maria Vandenbussche die tot voor hun definitieve vertrek op het einde van de Veurnestraat woonden.

Achille Devlamynck was een geboren Pervijzenaar : hij kwam ter wereld in 1894 als zoon van Karel Devlamynck en Romanie Popeye. Vlak na de oorlog – in 1919 – huwde hij te Veurne met Maria Vandenbussche, geboren te Veurne in 1893 als dochter van Leopold Vandenbussche en Eugenie Vanbillemont. Haar voorouders waren eveneens afkomstig van Pervijze. In 1920 werd hun eerste kind Florent geboren, in 1921 volgde een tweede kindje, Camille, dat echter op het einde van 1922 overleed, vier dagen minder dan één jaar oud.

Ondertussen was Achille dokwerker en blijkbaar beviel het werk hem niet of was er een andere reden ? Maria, zijn echtgenote, was in ieder geval blij met de beslissing om enkele jaren later Pervijze vaarwel te zeggen en de overtocht te wagen naar Canada. Het was namelijk zo dat Achille regelmatig na het werk eens bleef hangen met zijn vrienden dokwerkers dit natuurlijk tot ergernis van zijn echtgenote.

In de lente van 1926 was het zover : Achille vertrok samen met zijn buurman en collega dokwerker Omer Sanders eerst naar Groot Brittannië om van daar verder te reizen aan boord van de SS Marburn van de Canadian Pacific naar Canada waar hij aankwam in Quebec City op 3 mei 1926.

Het schip waarmee hij reisde was een 157 meter lang stoomschip met reeds meerdere jaren staat van dienst. Het kwam in dienst aan het begin van de eeuw als de SS Tunisian maar na overname ervan door de Canadian Spacific werd het in 1922 herdoopt als de SS Marburn.

De bedoeling van beide heren was de weg te effenen voor de later komende echtgenotes en kinderen. Vanuit Quebec City werd de reis verder gezet naar Chatham in de Ontario-streek. Daar vonden ze snel werk in de suikerbietenteelt.

Enkele maanden later in september 1926, kwamen beide echtgenotes, Maria Vandebussche en Leontine Decoster, samen met de kinderen, eveneens naar Chatham. Tijdens de grote overtocht werd Leontine zwaar ziek zodat Maria voor de duur van de reis – ongeveer tien dagen – moest zorg dragen voor haar buurvrouw, de twee kinderen Georges en Camiel en haar eigen kind Florent. Voor de kinderen was de overtocht een geweldig avontuur. Stel je voor : drie pagadders van respectievelijk 6, 4 en 3 jaar oud. Maria zal ogen te kort gekomen hebben om hen in de gaten te houden.

In Chatham waar ze hun leven heropbouwden was een omvangrijke kolonie van uitgeweken Belgen. Rond die tijd was er ook een grote Frans Canadese bevolking in Chatham. Het is me niet bekend of beide koppels de Franse of Engelse taal machtig waren – waarschijnlijk niet. Dit maakte het avontuur compleet : van een nietig dorpje uit het verre Vlaanderen naar een enorm land zoals Canada met een vreemde taal, een totaal nieuwe omgeving en gewoontes enz...

Ze vonden echter hun weg en na werk in de suikerbietenteelt stapten ze over naar de kweek van tabak. Het klimaat in de streek was zeer droog en zanderig en leende zich uitstekend hiervoor. Momenteel telen Georges Sanders en zijn echtgenote nog steeds tabak.

De jaren verstreken en zoon Florent Devlaminck huwde ook met iemand die afkomstig was van West-Vlaanderen, met Gabrielle Lisabeth geboortig van Zarren (zie volgende bladzijde). Daarvoor echter sloeg het noodlot toe : vader Achiel overleed in 1949 op amper 53 jarige leeftijd in Langton, Ontario Canada. Op zijn bidprentje stond het volgende te lezen : "Beste vrouw en zoon, weent niet om mij. Ik heb dit armzalig aardsche leven verwisseld voor een oneindig beter leven hierboven. ... Beste bloedverwanten in Vlaanderen en Vrienden in Canada, mijn loopbaan is voltrokken..."

Zijn echtgenote overleefde hem geruime tijd want zij overleed slechts in 1991. De tekst van het overlijdensbericht in de lokale krant "The Tillsonburg News" luidde als volgt :

"Marie DeVlaminck of Sacred Heart Villa, Courtland, formerly of Delhi, died on Thursday, Feb.14, 1991 at Tillsonburg District Memorial Hospital. She was 97.

Mrs. DeVlaminck was born at Veurne, West Flanders, Belgium, Aug.20 1893 the daughter of the late Leopold VanDenBussche and the former Eugenia Vanbillemont. Predeceased by her husband Achiel, Aug.11, 1949. Survived by one son Florent and his wife Gabrielle of RR 1, Langton, four grandchildren, Rose Ann Johnston and her husband Ian of Fort Saskatchewan, Alberta, Vivian Goudeseune and her husband Randy of Delhi, Joanna Ryan and her husband John of Milton and Karen Poirier and her husband Len of Waterford, six great grandchildren, two nieces in Belgium.

Predeceased by one son Camiel in 1922, four brothers and two sisters.
Rested at the H.D.Verhoeve Funeral Home, Langton until Monday morning thence to Sacred Heart RC Church, Langton where mass was said at 10 a.m. by Rev. Fr. A. P. Spencer.
Members of the Sacred Heart Villa Auxiliary stood a guard of honor at the church and the cemetery. Interment in Langton Cemetery.
Public prayers where said Sunday evening at 7 p.m. by Rev. A.P. Spencer.
Pallbearers where Randy Goudeseune, Len Poirier, Maurice Sinnesael, Camiel Sinnesael and Camiel Sanders."

Deze tekst werd mede mogelijk gemaakt door Joanna Ryan-Devlamynck, kleindochter van Achiel en Maria, die me talrijke gegevens bezorgde over haar grootouders en die ik talrijke gegevens kon bezorgen aangaande het verleden van haar voorouders in Pervijze.

Een mooi beeld van het werk op een Vlaams-Canadees tabaksbedrijf, in 1954 bij Florent Devlamynck en zijn echtgenote Gabrielle Lisabeth in Langton. Florent staat uiterst links. De twee kleine meisjes zijn de dochters Joanna en Vivian. De andere mensen zijn helpers en buurmeisjes. De hele bende is bezig met het opbinden van de tabaksbladeren aan houten latten om dan te worden opgehangen in drooghuizen. Florent (88) en Gabrielle (85) wonen nu (2008) in Simcoe.